

PEN Català

El PEN Català atorga a Pau-Joan Hernández el Premi PEN Català de Traducció 2024, dotat amb 4.000 euros, per la seva traducció de *Materials de construcció* d'Eider Rodríguez, publicat per Edicions del Periscopi.

El jurat del IX Premi PEN de Traducció, després d'una complexa deliberació, ha decidit concedir el premi a Pau-Joan Hernández, per la traducció de *Materials de construcció*, d'Eider Rodríguez, per la versemblança de la veu narrativa en català i el respecte a la distància i la fredor quirúrgica de l'original, i per la sobrietat amb què ha sabut evocar i acostar-nos el món cultural i de costums del context basc.

El jurat vol fer constar que la decisió ha estat molt difícil per l'excés de talent a què s'ha hagut d'enfrontar. S'ha valorat la capacitat d'adaptar-se als reptes que plantejava l'obra original —que no eren pocs— i la brillantor en les resolucions en el cas dels finalistes **Joan Ferrerons (amb *Llibre de sang de Kim de l'Horizon*)**, i **Miquel Cabal (amb *La glàndula d'Ícar* d'Anna Starobínets)**, així com la lluminosa traducció que ha fet **Marta Nin d'*El mar terra endins, de Nariné Abgarian***, on hem valorat per damunt de tot l'aproximació a una obra tan llunyana que la traductora ha estat capaç de fer-se seva per oferir-la en català.

Pau-Joan Hernández és traductor, escriptor i crític literari. Va començar a escriure des de ben jove, publicant la seva primera novel·la. Tot et serà pres, amb 18 anys. Des d'aleshores ha publicat com a autor una trentena de llibres, la majoria adreçats a infants i joves. Tradueix del basc, del francès i del gallec al català i el castellà, i entre aquestes dues llengües ha traduït més de tres-centes obres. Durant molts anys va ser crític literari del diari Avui. Actualment, fa classes a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB. La seva obra ha merescut diversos guardons, entre els quals destaca el Premi Crítica Serra d'Or, que ha rebut tres vegades. Com a traductor, ha figurat en dues ocasions (Macau 2006 i Copenhaguen 2008) a les llistes d'honor de traductors de l'Organització Internacional per al Llibre Juvenil (IBBY, per la sigla anglesa) i l'any 2016 va ser inclòs a la prestigiosa selecció dels millors llibres per a nens i joves que elabora el Banco del Libro de Veneçuela.

El Premi PEN Català de Traducció es convoca des del 2016 amb l'objectiu de reconèixer les millors traduccions literàries publicades en català durant l'any anterior a la convocatòria, per tal de distingir i dignificar la feina dels i les professionals de la traducció com a creadors de ponts entre cultures. **El jurat ha estat dirigit per Dolors Udina i format per Aurora Ballester, Quim Gestí, Maria Llopis, Melcion Mateu i Mireia Vargas Urpí.**

Avui anunciem que s'ha decidit batejar el premi com a Premi Montserrat Franquesa de Traducció en honor a la traductora Montserrat Franquesa Gòdia. Montserrat Franquesa, professora i traductora, va morir el 21 d'octubre del 2021 a l'edat de 55 anys a causa d'un càncer. Havia traduït del grec i l'alemany i era professora de la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona. També havia treballat molt per la divulgació de la tasca de traduir des de la revista digital Visat, del PEN Català, de la qual era cap de redacció, juntament amb Quim Gestí, des del 2017.

La traducció ja havia marcat la seva recerca doctoral. La Montserrat s'havia doctorat en filologia clàssica per la Universitat de Barcelona amb una tesi sobre els primers quinze anys de la Fundació Bernat Metge (*La Fundació Bernat Metge, una obra de país*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2013). Franquesa també havia estat fundadora i membre de la Junta de l'Associació Catalana de Neohel·lenistes i membre de l'Associació de Professors d'Alemanys de Catalunya.

El PEN Català vol reconèixer la tasca de la Montserrat a favor de la traducció i de la col·laboració i cooperació amb els altres que es veu reflectida en tots els espais i associacions dels que ha format part, posant el seu nom al Premi de Traducció del PEN Català i fent homenatge a la seva feina i la seva figura.

En aquesta edició, es van presentar més de vint obres, de les quals es van seleccionar una llista llarga de deu títols, i d'aquests es van triar quatre finalistes. Els traductors finalistes van defensar les obres i la seva traducció en un acte a La Setmana del Llibre en Català el 23 de setembre.

Pau-Joan Hernández ressaltava en la seva defensa que: “Els traductors de llengües minoritzades poques vegades tenim una sensació tan viva d'estar realment —i no metafòricament— sent ambaixadors d'aquestes cultures al nostre país.”

En roda de premsa el guanyador també ha recordat la figura de Montserrat Franquesa, amiga i companya a Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma.

Ens parla del moment d'or que viu la narrativa basca: "l'any 2007 l'editorial Elkar, va fer una aposta agosarada, però que va sortir bé i va ser seguida després per altres cases: treure i promocionar les obres d'aquests autors al mes de març. Això donava visibilitat a joves i nous autors, ja que els publicava en un moment que no hi havia competència, i, a més, per la coincidència amb la festivitat del vuit de març, visibilitzava especialment les autores i les presentava en grup, gairebé com una generació. Vista amb la perspectiva del temps, la iniciativa ha estat un èxit i, encara que no totes les autores hagin assolit la mateixa notorietat, ha donat a conèixer tot un ventall de noves narradores basques."

Materials de construcció ens parla de la difícil relació d'una filla amb el seu pare alcohòlic, parla de la complexitat dels sentiments i de com cadascú els gestionem a la nostra manera i que retrata de passada la realitat del País Basc en uns anys ben difícils.

